

UNIVERSITY OF TAMPERE

This document has been downloaded from
Tampub – The Institutional Repository of University of Tampere

Publisher's version

Authors: Aho Anna L, Kaunonen Marja
Name of article: Sairauslomaa lapsen kuoleman jälkeen - uusia ratkaisuja tarvitaan
Year of publication: 2009
Name of journal: Duodecim
Volume: 125
Number of issue: 3
Pages: 321
ISSN: 0012-7183
Discipline: Medical and Health sciences / Nursing
Language: fi
School/Other Unit: School of Health Sciences

URL:

http://www.duodecimlehti.fi/web/guest/etusivu?p_p_id=dlehtihaku_view_article_WAR_dlehtihaku&p_p_action=1&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&dlehtihaku_view_article_WAR_dlehtihaku_spape=%2Fportlet_action%2Fdlehtihakuartikkeli%2Fviewarticle%2Faction&dlehtihaku_view_article_WAR_dlehtihaku_tunnus=duo97834&dlehtihaku_view_article_WAR_dlehtihaku_p_frompage=haku&dlehtihaku_view_article_WAR_dlehtihaku_hakusana=Sairauslomaa+lapsen+kuoleman+j%C3%A4lkeen

URN: <http://urn.fi/urn:nbn:uta-3-806>

All material supplied via TamPub is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorized user.

Sairauslomaa lapsen kuoleman jälkeen – uusia ratkaisuja tarvitaan

Duodecimin numeron 21/2008 pääkirjoituksessa ”Suru ja sairausloma – lainsäädännöllisiä ja eettisiä näkökulmia” kysytään, onko suru sairaus ja sairausloman syy vai osa normaalia elämää. Suru on normaali reaktio läheisen ihmisen kuoleman jälkeen. Se sisältää erilaisia reaktioita ja tuntemuksia, jotka vaikuttavat ihmisen kokonaisuuteen (Hogan ym. 1996). Suru ei siis ole sairaus, mutta se saattaa johtaa sairauksiin, kuten masennukseen. Käytäntö on osoittanut, että valitettavan usein ”tavanomaisesti sureville” (kirjoittajien käyttämä käsite) vanhemmille kirjoitetaan sairausloman perusteeksi masennusdiagnoosi. Tämä vaikeuttaa surevien vanhempien tulevaisuutta – esimerkiksi sairaus- tai henkivakuutuksen saaminen on ollut vaikeaa, jopa mahdotonta.

Lapsen kuoleman jälkeistä sairauslomakäytäntöä tulisi kehittää. Nykykäytänteenä on se, että kohtu- tai perinataalikuoleman jälkeen äidillä on mahdollisuus jäädä Kelan korvaamalla äitiysrahalla kotiin suremaan. Tasa-arvoisuus ei kuitenkaan toteudu, sillä isyysrahan edellytyksenä on se, että isä hoitaa lastaan (www.kela.fi). Kuollutta lasta ei voi hoitaa. Ratkaisuna voisi olla se, että kaikille lapsensa menettäneille myönnetään Kela-korvauksena maksettava ”erityispäiväraha”, jonka perusteena olisi lapsen kuolintodistus. Asiasta on jätetty lakialoite eduskunnalle (11/2008). Edellä esitetyn muutoksen myötä myös iältään vanhemman lapsensa menettäneet voisivat surra rauhassa. ”Erityispäiväraha” vähentäisi suruun liittyvää diagnosointiongelmia ja surevien vanhempien leimautumista. Se poistaisi nöyryytyksen tunteen, jota vanhemmat kokevat, kun he joutuvat todistamaan omia tuntemuksiaan sairausloman perusteeksi. Tässä elämäntilanteessa vastaanotolta toiselle siirtymisen sijasta surevien vanhempien voimavaroja tarvitaan lapsen kuoleman jälkeisten asioiden hoitamiseen ja yhdessä suremiseen (Aho ym. 2007).

On tärkeää jatkaa aiheeseen liittyvää keskustelua ja etsiä ratkaisuja sairauslomakäytäntöön yhtenäistäen sitä. Arkkiatri Pelkosen

(2008) mukaan Kelaa ei kiinnosta diagnoosi vaan ihmisen todellinen toimintakyky. Tutkimusnäytön (Laakso 2000, Aho ym. 2006) mukaan lapsen kuoleman jälkeiseen suruun liittyy muun muassa keskittymiskyvyttömyyttä, muistin ja työmotivaation heikkenemistä ja univaikeuksia. Millainen on surevan vanhemman todellinen toimintakyky työpaikalla? Ratkaisuisia olisi huomioitava, ettei perheelle aiheudu lapsen kuoleman lisäksi enää sekundaarisia menetyksiä, kuten toimeentulon huononemista. Vaikka näyttöä vanhempien sairausloman vaikutuksesta heidän selviytymiseensä ei ole, voidaan sitä perustella vanhempien kokemuksilla sairausloman tarpeellisuudesta ja yhteisen ajan tarpeesta lapsen kuoleman jälkeisessä tilanteessa (Aho ym. 2007, 2008). Vanhemmat tarvitsevat aikaa ja rauhaa surra lapsensa kuolemaa. ■

ANNA LIISA AHO, TtM, suruntutkija, vs. yliassistentti
Kätkyt- ja lapsikuolemaperheiden yhdistys Käpy ry
Tampereen yliopisto, hoitotieteen laitos
33014 Tampereen yliopisto

MARJA KAUNONEN, TtT, dosentti, yliassistentti, suruntutkimushankkeen johtaja
Tampereen yliopisto, hoitotieteen laitos

KIRJALLISUUTTA

- Aho AL, Tarkka MT, Åstedt-Kurki P, Kaunonen M. Fathers' grief after the death of a child. *Issues Ment Health Nurs* 2006;27:647–63.
- Aho AL, Tarkka MT, Åstedt-Kurki P, Kaunonen M. Fathers' experience of social support after the death of a child. *American Journal of Mens Health* 2007, OnlineFirst published 6.
- Aho AL, Tarkka MT, Kaunonen M. Isien selviytymiskeinot lapsen kuoleman jälkeen. *Hoitotiede* 2008;20:203–15.
- Hogan N, Morse JM, Tason MC. Toward and experiential theory of bereavement. *Omega* 1996;33:43–65.
- Laakso H. Äitien suru alle seitsenvuotiaan lapsen kuoleman jälkeen. Tampereen yliopisto 2000.
- Pelkonen Risto. Kelaa ei kiinnosta diagnoosi, ainoastaan ihmisen työkyky. *Aamulehti* 6.12.2008.